een kerkeraad plaatsen, en zich afvragen: Waarom zou ik zulk een kerkeraad erkennen? Waarom dezen wel en dien anderen niet? Ge zijt als Opzieners, elk met uw pretentie, een koninkrijk dat tegen zich zelven verdeeld is. Welke roeping zou ik dan hebben om mij meer aan uw gezag en uw tucht dan aan die van uw medepretendenten te onderwerpen?

Meer met den mensch dan met Christus rekenende, laten zeer velen dat dan afhangen van den predikant.

Hebt gij in uw kerkeraad een predikant zitten, die hun bevalt, die hun ziel weet te treffen, die hen roert en aangrijpt, dan onderwerpen ze zich aan uw opzicht. Maar vinden ze „den predikant naar hun hart" bij een uwer medepretendenten, dan gaan ze bij die anderen schuilen.

Zoo maakt het almeer den indruk, alsof de keuze van kerkeraad *aan hun believen* staat.

Ze verhuizen naar een andere plaats, en hooren dat daar wel drie of vier „kerkeraden" zijn. Waar zullen ze hun attestatie nu indienen? En in plaats van deze vraag naar den regel des Woords en met het oog op Christus hun Heere, te bantwoorden, laten ze de beslissing dan afhangen, van den predikant die het meeste trekt, of van een kennis of vriend, die in dat dorp woonachtig is.

Hoe scherp men nu zulk kerkelijk *sceptieisme* ook afkeure, toch dient er meê gerekend, omdat het rechtstreeks uit het naast elkaar bestaan van twee of drie met elkander concurreerende kerkeraden voortvloeit.

Vooral het naast elkaar bestaan van twee of meer kerkeraden van *Gereformeerde* belijdenis werkt zielkundig alternadeeligst. Het ontbindt den band der conscientie; snijdt de zenuw der tucht door; en voedt het valsch besef, alsof keuze tusschen dezen en genen kerkeraad geen vraag van *beginsel*, maar een spel van pure *willkeur* ware.

Hereeniging, onverwijlde hereeniging, van de gezamenlijke opzieners, die één in belijdenis zijn, in ééne vergadering, scheen ons daarom van meet af plicht, en nimmer zullen we ophouden, om zoo ernstig en dringend mogelijk tot deze hereeniging, en hereeniging, zonder uitstel aan te manen.

Het mag niet toegelaten, dat de Opzieners in de oogen der menigte al meer leden van een vereenigingsbestuur worden, ze moeten in hun ambt van Christuswege voor de gemeente staan, en slechts dán is afgezonderde vergadering noodzakelijk en geoorloofd, zoo er verschil loopt over de belijdenis, en dus de ééne kerkeraad het Woord Gods anders prediken laat dan de andere.

Gelijk het nu toch staat, dat de Opzieners van één zelfde belijdenis gedeeld vergaderen en elkander concurrentie aandoen, *moet* hieruit wel het noodzakelijk gevolg voortvloeien, dat vele gedoopte Christenen zich volmaakt vrij in hun conscientie gevoelen, om óf niet met *één* van deze beide groepen Opzieners óf met *beide* eenvoudig niet te rekenen, en te doen alsof ze niet bestaan.

Reeds voor de Overheid des lands zou zulk een gesteldheid der gemoederen de ernstigste bezwaren opleveren. Want al beschikt de Overheid over de dwingende macht, zoodat ze desnoods met het zwaard tot erkenning van haar gezag en tot opvolging van haar bevelen kan noodzaken, toch leert de ondervinding, dat zelfs de magistraat zijn zwaard ten laatste bot slaat, zoo zijn gezag geen steunpunt vindt in de conscientie.

Maar in nog veel hooger mate bemoeilijkt zulk een gesteldheid der geesten de handhaving van het *kerkelijk* gezag.

Immers het diepingrijpend verschil tusschen het Overheidsgezag en het kerkelijk gezag bestaat juist hierin, dat de kerk elke dwingende macht *mist*; het zwaard *niet* draagt; en dus ganschelijk inzinkt en bezwijkt, zoo het *geen* steunpunt vindt in de conscientie der gedoopten.

Want wel kan de kerk, bij onzuivere opvatting, somwijlen de dwingende macht van den Staat te hulp roepen, en leden der kerk, die hun geldelijke verplichtingen niet nakomen, voor den rechter dagen; maar, afgezien van de vraag, of dit ooit aan eenige kerk zij aan te raden, baat haar dit toch nooit op *geestelijk* terrein, en kan ze deze dwingende macht nooit inroepen dan tegenover hen, die contractueel haar bestuursmacht *erkend* hebben.

Waar sprake is juist van het *brengen* tot erkentenis van deze macht, ontvalt haar dus ook dit hulpmiddel geheel, en blijven haar volstrekt niets dan *zedelijke* hulpmiddelen over.

En overmits nu *zedelijke* middelen onvoorwaardelijk hun uitwerking missen, zoolang u geen aantrekkingspunt geboden is in de conscientie van hem of haar, op wier bewerking ge het toelegt, zoo volgt hieruit, dat de *sceptische* houding, die tal van gedoopten tegenover den tot reformatie gekomen kerkeraad aannemen, in den grond gelijk staat met een, voor wat hun aangaat, *volkomen machteloos maken van zijn invloed*.

Het sterkst gevoelt men dit ten opzichte van de Roomsch-Katholieken.

Toen in de 16de eeuw de Reformatie doorbrak, bestond er bij onze vaderen geen de minste twijfel, of het ambt der Opzieners moest over alle gedoopten blijven gaan. Ze gevoelden deswege hun roeping, om allen, die bij de Hiërarchie bleven, hiervan af te manen, en niet zoo korten tijd heeft men in dorpen en in kleine steden volgehouden, om zulke huisgezinnen te bezoeken.

Dat ging destijds gemakkelijker dan nu, omdat, toen eenmaal de Overheid zich voor de Gereformeerde religie als religie van den Staat had verklaard, een predikant of ouderling nooit bang behoefde te zijn voor onaangename ontmoetingen. Het schild der Overheid dekte hen.

Maar met hoeveel ernst en volharding dit werk ook begonnen en doorgezet wierd, toch had men al spoedig de grens bereikt waarover men niet verder kon.

Zoodra toch diegenen, in wie de conscientie wakker was geworden, zich bijna tot den laatsten man bij de Reformatie hadden aangesloten, vorderde men met zijn herderlijken arbeid bij de Roomsch-Katholieken bitter weinig meer.

Overgangen kwamen nog wel voor. Maar ze werden steeds zeldzamer. En niet lang meer of onze kerkeraden gingen ontwaren, dat ze alle klem op de conscientie der Roomsch-Katholieken verloren hadden.

Een nieuw geslacht was allengs opgestaan, dat in geheel andere gedachten en overwegingen was opgegroeid; en zoo duurde het niet lang meer of men staakte een poging, die van dit oogenblik af toch feitelijk geheel doelloos was geworden.

En van dat oogenblik af wierd de band van saamhang nog alleen daarin gevoeld, dat men de enkele Roomsch-Katholieken, die zich later aan het opzicht en de tucht onzer kerken onderwierpen, niet als heidenen doopte, maar als reeds gedoopten beschouwde, die dus bij de kerk hoorden, en nu vrijwillig onder haar tucht kwamen.

Een inzender vraagt ons, wat toch de reden mag zijn, dat men veeltijds gewoon is de beginletters van de voornaamwoorden, die op den Middelaar slaan, niet meer kapitaal te zetten, maar klein.

Hierop diene tot antwoord:

1°. dat de gewoonte om veel kapitale letters te gebruiken, ons een tijdlang uit Duitschland is aangewaaid, waar men tot voor korten tijd de vaste gewoonte had, om elk zelfstandig naamwoord met een hoofdletter te beginnen.

2°. dat in het eind der vorige eeuw dit gebruik van kapitale letters dan ook zeer weelderige afmetingen had aangenomen, en men voor alles wat maar eenigszins op den voorgrond trad, zijn kapitale letter gereed hield.

3°. dat onze goede orthografen in de 17de eeuw, met name onze Bijbelvertalers, hierin nog soberder waren, zonder evenwel altoos consequent te zijn.

4°. dat in onze Staten-vertaling dan ook zelfs die voornaamwoorden die op het Hoogste Wezen slaan, in den regel *zonder* een kapitale aanvangsletter worden gebezigd, en evenzoo de voornaamwoorden, die op den Middelaar doelen.

En 5°. dat het thans regel bij de soberder stylisten is, om alleen de persoonlijke, soms ook de bezittelijke, maar niet de betrekkelijke voornaamwoorden, kapitaal te schrijven, als ze op *God* slaan, maar *niet* kapitaal, waar ze slaan op den Middelaar.

En dit laatste wel, om wat de heilige apostel schrijft: „Er is één Middelaar Gods en der menschen, *de mensch* Christus Jezus."

In den Middelaar *schuilt* de Godheid. Het Woord is *vleesch* geworden. En als *mensch* komt hij tot ons.

Hiermeê is nu natuurlijk niet gezegd, dat men ook niet anders handelen *mag*. Maar alleen uitgesproken, hoe soberder stylisten thans gemeenlijk doen en hoe deskundigen oordeelen, dat gedaan moet worden.

Een ander inzender vraagt, of het niet beter ware, dat des namiddags een gedeelte uit de Heilige Schrift, dan een Zondagsafdeeling van den Heidelbergschen Catechismus voor de gemeente behandeld wierd.

Hierop diene ten antwoord:

1°. Dat onze Gereformeerde kerken in haar bloeitijd er steeds anders over dachten, en aanhoudend op getrouwe Catechismusprediking aandrongen.

2°. Dat onze Kerkenordening dit voorschrijft.

En 3°. dat geheel deze tegenstelling onjuist is.

Immers bij elke vraag van den Catechismus staat het gedeelte van de Heilige Schrift, waaruit het antwoord getrokken is, er uitdrukkelijk bij.

Prediking van den Catechismus is dus niet prediking over een stoffe door menschen uitgedacht, maar over drie, vier of meerdere Schriftplaatsen tegelijk, zooals deze bij den Catechismus onder elke Vraag vermeld staan. Waarbij het dan natuurlijk een fout is, zoo de prediker deze gedeelten der Heilige Schrift onbesproken laat.

En de reden waarom onze kerken zulk een prediking niet alleen stichtelijk, maar noodzakelijk keurden, ligt hierin.

Bij vrije keuze kan het gebeuren, dat een predikant een jaar lang b. v. het gebod: „Gij zult niet stelen," of een mysterie als dat van den Doop onbehandeld laat.

Zoo kon het dan zijn, dat er over enkele waarheden *veel*, over een der Schriftmysteriën bijna *niet* gepredikt wordt.

En dit nu mag niet.

De gemeente moet opgevoed in de kennisse van *alle* de mysteriën des geloofs en van *alle* geboden Gods.

En om hier nu voor te waken is het, dat onze vaderen zulk een boekske opstelden, en daardoor zorg droegen, dat ten minste ééns elk jaar, *elk* mysterie en *elk* gebod behandeld wierd.

KUYPER.

Uit de Pers.

In de *Vrije Kerk* kwam ditmaal een artikel van Ds. Beuker voor, dat ook de Doleerenden *casu quo* in staat van beschuldiging stelt, en daarom ook aan onze lezers niet mag onthouden worden.

Het luidde aldus:

SCHEURMAKERIJ TE NOORDWIJK AAN ZEE.

Wat men weleer in Katwijk beleefde, dat namelijk na het vertrek van den predikant een clubje van diens bijzondere vrienden zich van de gemeente afscheurde en in een schuurtje eigenkerkje ging spelen, dat schijnt nu in Noordwijk te zijn nagevolgd. Ook in Noordwijk was een tamelijk bloeiende gemeente. Ds. Rispens kreeg een beroep van de gemeente te Hoorn, nam dat aan en vertrok zeer haastig. De aanneming van dit beroep was door sommigen van den kerkeraad, met het oog op de gemeente wenschelijk, door anderen onwenschelijk gekeurd. De daardoor ontstaande spanning deed den kerkeraad besluiten om met den genabuurden kerkeraad te vergaderen en over 't gerezen verschil te oordeelen. Op den gecombineerden kerkeraad werd schuld beleden, de hand der verzoening gereikt en het attest van den vertrekkenden leeraar geteekend.

Nadat Ds. R. vertrokken was werd andermaal een kerkeraadsvergadering met afgevaardigden van naburige kerkeraden gehouden. Op deze gecombineerde kerkeraadsvergadering bleek dat bij drie leden van den Noordwijkschen kerkeraad, de verzoening op de vorige vergadering alles behalve oprecht was geweest. Men voerde blijkbaar heel iets anders in 't schild. Om tot zijn doel te geraken kwam men met den ongemotiveerden eisch, dat de ouderling, wiens houding jegens den leeraar zij oordeelden dat aanleiding tot diens vertrek had gegeven, van zijn ambt zou worden ontzet. Toen aan zulk een willekeurigen eisch natuurlijk door de vergadering geen gevolg kon worden gegeven, stonden de drie mannen op en verlieten de vergadering, terwijl ze een papier uit den zak haalden waaruit bleek dat zij zich van de gemeente afscheurden en waarop zij reeds te voren 143 handteekeningen van leden en kinderen der gemeente hadden verzameld. Van de ruim 500 zielen der gemeente, stonden er, groot en klein, circa 143 namen op deze schandlijst, die de scheurmakers aan hun snoer hadden gekregen.

Als dat nu niet is, wat ons Avondmaals-formulier noemt: »secte en muiterij in de Kerk aanrichten", wat is het dan? Ook hier zeggen wij met den Apostel: »Die u ontroert zal het oordeel dragen, wie hij ook zij". Geen wonder dat art. 80 onzer Dordsche Kerkorde dit onder »de grove zonden telt, die met ontzetting uit het ambt moeten gestraft worden".

We hopen nog dat God deze broederen hun gruwelijke zonde zal laten inzien, opdat ze bij den Koning der Kerk genade vragen en verkrijgen ook voor deze misdaad. Vooral den volgelingen die misleid of ook, als ze niet meegingen, met verlies van betrekking op staanden voet bedreigd werden, moge de Heere genade schenken om te zien, hoe heel de Heilige Schrift tegen zulk sectarisme getuigt, en de bedreigden den geloofsmoed schenken om voor zulk een kerkelijk socialisme het hoofd niet te buigen.

De driedubbele kerkeraad heeft dan ook de scheurmakers dadelijk uit hun ambt ontzet, als lid gesteld onder kerkelijke censure, en besloten hunne volgelingen, zoo mogelijk door vermaning weer in 't rechte spoor te brengen.

Verder is toen dit gebeurd:

De afgescheurden hebben dadelijk den volgenden Zondag afzonderlijk dienst gehouden, waarvoor alles ook van te voren al in orde gebracht scheen te zijn. Het schijnt ook dat ze dadelijk naar Amsterdam zijn getogen om aan de leiders der doleantie raad en hulp te vragen. In een locaalbladje las men althans: »De heeren A. van Roon, C. Barnhoorn en P. Plug Czn., nog kort geleden ouderlingen en diaken der Christelijke Gereformeerde gemeente alhier, hebben zich thans als ambtsdragers van de Gereformeerde kerk van Noordwijk aan Zee gewend tot den kerkeraad der Ned. Herv. gem. met verzoek om na met de organisatie der Ned Herv. kerk te hebben gebroken, met hen vereenigd op te treden in aansluiting aan de Nederduitsche Gereformeerde kerken hier te lande.

»De Kerkeraad der Ned. Herv. gemeente heeft in een uitvoerig schrijven verklaard aan genoemd verzoek niet te kunnen en niet te mogen voldoen."

En hieraan nu knoopt Ds. Beuker deze opmerking vast:

Dit nieuwsberichtje reeds schijnt door iemand gesteld te zijn, die met de doleerende terminologie goed op de hoogte is. Indien het mocht blijken dat men deze sectariërs te Amsterdam, in stede van hen den weg van boete en terugkeer aan te raden, de helpende hand toegestoken heeft, om eene wettige gemeente van Christus te helpen verscheuren, dan behoeft er over het al of niet sectarisch karakter der doleerenden geen woord meer verspild. Het geldt hier niet het oprichten van een tegenkerk bestaande uit leden, die uit het Herv. Kerkgenootschap komen en zich tegenover een bestaande wettige gereformeerde Kerk toch nog tot een eigen Kerkje vormen, wat ook sectarisch is, maar het geldt hier een partij die met de Ned. Herv. Kerk niets te maken heeft, maar die zich van een wettige gereformeerde Kerk afscheurt, waarin ze grootendeels geboren en opgevoed zijn. En dat zonder een enkele wettige reden.

Het schrijven door deze »scheurmakers" aan den Synodalen kerkeraad gezonden was van dezen inhoud:

Aan den Kerkeraad der Hervormde Gereformeerde Gemeente te Noordwijk aan Zee.

Wij ondergeteekenden, Arie van Roon, Cornelis Barnhoorn en Pieter Plug Ambtsdragers van de Gereformeerde Kerk van Noordwijk aan Zee, vanwege de Nederduitsche Gereformeerde Kerken in de Classis Leiden er op gewezen, dat de Gereformeerde Kerk te dezer plaatse kerkelijk optreden moet naar de oude Kerkenordening en onder één Kerkeraad verbonden, wenden ons mitsdien tot u, die alsnog verbonden zijt aan het in 1816 opgericht genootschap, met de ernstige opwekking en bede, dat ook gij u daarvan geheel losmaakt, om alsdan met ons vereenigd en in aansluiting aan de Nederduitsche Gereformeerde Kerken hier te lande weer te leven in onderwerping aan Gods Woord en gehoorzaamheid aan den Koning der Kerke, gelijk de oude Gereformeerde Kerkordening dat meebrengt.

In de 16e eeuw is onze Kerk juist door haar protest en verzet tegen de Hierarchie Gereformeerd geworden, weer eene Hierarchie te dulden is alzoo het werk der vaderen te niet doen, en ons langzamerhand en ongemerkt op Roomsche paden leiden, zoolang gij nog in uw genootschappelijk verband blijft staan, staat gij ook mede verantwoordelijk bij God en menschen voor het bederf, dat uit de organisatie van het Hervormd Kerkgenootschap over de Kerken komt, en derhalve ook voor de verdrukking van Gods volk op alle plaatsen, waar men weer de Kerken tot Gods Woord en de ordinantiën van den Koning der Kerke terug wil brengen.

Wij wenschen van heeler harte, dat gij als Herder en Opzieners naar de belofte bij de bevestiging in uw ambt gedaan, ook in deze zaak moogt handelen.

Gelieve met 't oog op het belang der gemeente zoo spoedig mogelijk ons van antwoord te dienen.

(*Was geteekend:*)
A. VAN ROON, *Ouderling.*
C. BARNHOORN, *Ouderling.*
P. PLUG CZ. *Diaken.*

Noordwijk aan Zee,
Mei 1890.

En dan besluit Ds. Beuker aldus:

Wij vragen in allen ernst aan ieder eerlijk Christelijk gemoed, of het niet is om er bij te weenen. Dat durft anderen wijzen op »hunne verantwoordelijkheid voor God", op Gods Woord en op de Geref. Kerkorde en op »de belofte, die ze bij de bevestiging in hun ambt hebben afgelegd," terwijl ze bezig zijn deze alle op de meest onbeschaamde wijze met voeten te treden. Gij die anderen leert, dat men niet stelen zal, steelt gij?

Is 't wonder dat de wereld spot en gaat meenen dat al »de fijnen" huichelaars zijn? Waarlijk men kan der synodale *hierarchie* nooit beter dienst bewijzen dan door haar zulk een *anarchie* te laten zien.

Voorshands laten we het bij deze eenvoudige mededeeling; maar zullen ons haasten, nadere inlichting omtrent dit voorval in te winnen, en er dan desnoodig op terugkomen.

Want wel kunnen we ons uitnemend goed voorstellen, hoe zulk een loop der zaak Ds. Beuker prikkelen moest. Maar het zou ook kunnen zijn, dat er nog een andere kijk op deze zaak was, die op deze »gruwelijke zonde" een geheel ander licht wierp.

KUYPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

VOORLOOPIGE SYNODE

VAN

LEEUWARDEN.

De kerkeraad der Ned. Geref. kerk van Leeuwarden kan alsnog ter kennisse brengen, dat voor het Agendum der Synode buiten het reeds gepubliceerde, nog bij hem zijn ingekomen de volgende punten:

Uit de classis Arnhem c. a., tweede reeks:

6. De Voorloopige Synode bespreke en bepale de gedragslijn, welke de kerkeraden te volgen hebben ten opzichte van ambtsdragers, die zich onttrekken aan de Gereformeerde kerkregeering (bepaald voor zooveel zij onrechtzinnig zijn.) [Met memorie van toelichting].

7. De V. S. bespreke en bepale de gedragslijn der kerken in zake het doorbrengen van den z.g. Goeden Vrijdag, naar art. 32 der Nederl. Geloofsbelijdenis.

8. De V. S. bespreke en bepale de gedragslijn, welke de kerkeraden te volgen hebben bij de toelating (voor 't eerst of bij voortduring) tot het heilig Avondmaal, van wie op den Rustdag dagelijkschen arbeid verrichten. [Met memorie van toelichting en missive van den kerkeraad der N. G. kerk te Vorden].

9. Voorstel in zake Ds. Raman.

10. De V. S. trachte, indien de onderhandelingen om tot ineensmelting met de Chr. Geref. kerk te komen zijn afgebroken, die opnieuw aan te knoopen.

Uit de classis Franeker;

De vraag:

1. Is herhaling van een beroeping, kort na elkander, wel goed?

De vraag:

2. Hoe te doen met de godsdienstoefening op den Goeden Vrijdag. [Met toelichting].

3. Een *gravamen* tegen het door de V. S. blijkens art. 180* der Acta beslotene, wijl h. i. hierdoor, in de rechten der plaatselijke kerken gegrepen wordt.

4. De vraag: Is het wenschelijk, dat een kerkeraad een beroeping uitbrenge op een dienaar des Woords, die nog geen twee jaar op zijn eerste standplaats werkzaam is, tenzij in bijzondere gevallen?

5. De vraag: Zou de V. S., aangezien reeds op het Synodaal convent (zie acta, art. 5) verklaard werd, dat het dringend noodig is in alle kerken de predicatie van den catechismus te hervatten of voort te zetten, — niet met het oog op het *lezen* van catechismus-predicatiën in de vacante kerken, eenige deputaten kunnen benoemen met opdracht om, zoo mogelijk reeds op de e. k. Synode, een goede volgreeks welgefundeerde en degelijke predicatiën over den catechismus aan te bieden; hetzij door een reeds uitgegeven bundel in de taal te verduidelijken en daaruit het voor dezen tijd minder geschikte weg te laten; hetzij door een nieuwen bundel op te stellen of saam te brengen en daarin o. m. te wijzen op de beteekenis van de Zondagsafdeeling voor de Reformatie der kerken en op de hedendaagsche ketterijen en secten.

En uit de classis Groningen:

1. De Synode wijze de gedragslijn aan, eenparig te volgen ten aanzien van dezulken, die tot het genootschap terugkeeren;

2. Is het geoorloofd — zoo ja — onder welke omstandigheden leden der Chr. Geref. kerk over te nemen?

3. De Synode wende pogingen aan, om de regeling der giften ten behoeve van noodlijdende kerken op meer eenparigen voet te brengen.

4. Zijn — en, zoo ja, in hoeverre — zonder kracht als onwettig — handelingen van een kerkeraad, bij wiens ontstaan eenige informaliteit plaats vond, doch, bij periodieke aftredingen de verkiezing plaats vond volgens de D. K.

Van de gecombineerde classis Haarlem—Alkmaar.

1. De Synode onderzoeke:

a. Of eene revisie des Bijbels in de tegenwoordige taal en spelling noodzakelijk is?

b. Zoo ja. Of het thans de rechte tijd is, om dien arbeid ter hand te nemen?

c. Op welke wijze dit zou moeten geschieden.

2. De Synode neme maatregelen, dat de kerken gezamenlijk komen tot de uitvoering van Art. 13 D. K. en make deze zaak ook toepasselijk op zulke oefenaars, die hunne krachten alleen in den dienst der kerk besteden.

3. De Synode verzoeke aan de Hooge Regeering, de bestaande Zondagswet toe te passen.

Zooals reeds is medegedeeld komt de classis Amsterdam met hare punten zoo laat, dat ze hierbij niet meer kunnen worden opgenomen, doch hieronder zullen zijn te vinden, door de zorge van de classis zelve. Zij men later te Amsterdam wat vroeger.

Verder moeten op het agendum voorkomen de rapporten der door de V. S. van Utrecht benoemde deputaten. Bij den kerkeraad is slechts ingekomen:

Rapport der commissie voor *advies* in zake de hereeniging met de kerken van wijlen Ds. Ledeboer.

Dat nu toch ten spoedigste toegezonden mogen worden de rapporten der Deputaten inzake:

a. het praeparatoir-examen van personen, die niet kunnen overleggen getuigschrift van goed afgelegd candidaats-examen aan eene hoogeschool, belijdenis doende van de gereformeerde religie;

b. de bevordering van de kerkelijke hereeniging met de Chr. Gereformeerden;

c. de correspondentie met buitenlandsche gereformeerde kerken;

d. de examina;

e. de examina naar art. VIII K. O.;

f. nader advies omtrent Sabbatsrust en verhouding tusschen werkgevers en werklieden;

g. de Zending en het Zendingscongres;

h. de verhouding tusschen school en kerk;

i. de samenspreking met Ds. F. P. L. C van Lingen.

Verder kan worden medegedeeld, dat aan de Synode zal voorafgaan eene bediening des Woords en des gebeds, waarbij D. V. zal voorgaan Prof. Dr. A. Kuyper, adviseerend lid der Synode, welke godsdienstoefening zal plaats vinden in de Noorderkerk (ingang Groote Kerkstraat 31) en aanvangen Maandag 23 dezer, des avonds om 6 uur.

De Synode wordt geopend Dinsdag, 24 dezer, des morgens om 10 uur met een openingswoord door Dr. L. Wagenaar, praeses der synodale kerk.

De Synode zelve zal moeten beslissen in hoeverre toehoorders zullen kunnen worden toegelaten.

Waarschijnlijk zal dit het geval zijn voor broeders en zusters, die medebrengen welgeteekend bewijsschrift van hunnen kerkeraad, dat ze in de Ned. Geref. kerken tot het H. A. zijn toegelaten. Mochten ook anderen toegang tot het auditorium begeeren, zoo zij hun geraden, dit vooraf schriftelijk te verzoeken.

Des Woensdagsavonds 24 Juni, zal er D. V. mede bediening des Woords en des gebeds zijn, waarbij als voorganger is uitgenoodigd Ds. P. J. W. Klaarhamer, lid der Synode voor Zeeland.

De gedeputeerde leden der Synode worden uitgenoodigd om er voor te zorgen, dat vóór Maandag 23 Juni, 's avonds 9 uur hunne credentiebrieven zijn gesteld in handen van praeses der Synodale kerk, opdat de Synode Dinsdag geen noodeloos oponthoud hebbe.

De regelingscommissie in zake het logies, begeert van belanghebbenden *spoedige* aanvraag, opdat er geen verwarring of teleurstelling geboren worde. Adres den heer L. J. Rousseau, Achter de Hoven, Leeuwarden.

Eindelijk vraagt de kerkeraad, dat op Zondag 22 dezer in alle N. G. kerken met gebeden en smeekingen de bij zooveel moeielijke en gewichtige vragen onmisbare voorlichting des Heiligen Geestes, de kennelijke en zaligende tegenwoordigheid des Heeren Jezus Christus, de voorgaande, medewerkende en achtervolgende zegen van God den Vader worde ingeroepen over deze samenkomst onzer vrijgemaakte Ned. Gereformeerde kerken in voorloopige Synode, opdat deze tot stichting, tot samenbinding, ook — op hope tegen hope — tot hereeniging aller gereformeerden in ons vaderland strekke en er waarlijk door haren arbeid worde toegebracht eere aan God!

Namens den kerkeraad b. q.
Ds L. H. WAGENAAR, *praeses.*
W. C. VAN MUNSTER, *scriba.*

AMSTERDAM. Op de vergadering van de gecombineerde classis Amsterdam—Hoorn en Edam, Woensdag 11 Juni alhier gehouden, zijn als deputaten ter voorloopige Synode benoemd de broeders Dr. A. Kuyper en W. C. Breen, als primi, en de broeders Ds. B. van Schelven en C. Ingwersen, als secundi. — Aan de Synode zijn de volgende voorstellen gezonden:

1. De Synode spreke zich uit of het der classis vrijstaat in tijd van nood, bij haar bekende broeders, zonder kerkelijk onderzoek uit te noodigen de vacante kerken met een stichtelijk woord te dienen.

2. De Synode wordt verzocht middelen te beramen, opdat de kerken in de meerdere vergaderingen, het werk der barmhartigheid, meer dan tot dusver behartigen, zoo mogelijk in overleg met diakenen.

3. De Synode herinnere aan de kerken, dat zij, die zich bij de prediking van een vasten oefenaar laten dienen, als vacant zijn te beschouwen en met de beroeping van een dienaar des Woords moeten beginnen of voortgaan.

J. GULDEMOND, *actuarius.*

Verslag der classikale vergadering der classis Harderwijk, gehouden den 7 Mei te Oldebroek.

Na het zingen van Ps. 119:3 werd de vergadering met gebed geopend door Ds. W. Mulder; Ps. 90 werd daarna voorgelezen. Tien kerken waren vertegenwoordigd door 19 deputaten.

Benoemd werd tot praeses Ds. A. Middelkoop en tot scriba G. v. Zwaluwenburg uit Oldebroek.

Onderzoek naar iedere kerk werd afzonderlijk ingesteld.

Op de vraag van de kerk van Harderwijk: »heeft eene meerdere vergadering zeggenschap?" werd bevestigend geantwoord, dewijl de kerken zich gebonden hadden door hare credentiebrieven.

Op de vraag dier zelfde kerk: »Hoe werden de kerkeraadsleden gekozen in de vluchtelingen gemeente te Londen ten tijde van à Lasco?" werd geantwoord: De kerkeraad riep de gemeente op om een gros aan te wijzen; uit dat gros, waarover den kerkeraad nader toezicht had, werd door den kerkeraad een tweetal benoemd, waaruit vervolgens de gemeente eene keuze deed.

Op het voorstel dier kerk om art. 19 K. O. in toepassing te brengen, werd besloten deze vraag op te zenden aan de a. s. Synode in dezer voege: »Op wat wijze geeft men gevolg aan art. 19 K. O.?"

Het voorstel der kerk van Nijkerk, »Een verzoek te richten aan de a. s. Synode om in de Ned. Ger. kerken dezelfde vragen te doen bij de openbare belijdenis", werd aangenomen.

Op de nadere inlichtingen aangaande de kerk van Heerde vernam de classis, dat Ds. Deunink met zijnen kerkeraad verzocht opgenomen te worden in het kerkverband. De classis besloot die zaak over te brengen op de a. s. Synode te Leeuwarden.

Op de vraag van de kerk van Doornspijk: Op wat wijze br. v. d. Bijl als bedienaar des Woords in haar midden kan aangesteld worden? werd uit vorige notulen voorgelezen, dat reeds besloten was, dat na een jaar proponeeren de classis zal oordeelen wat stichtelijk zal zijn.

Op de vraag der kerk van Doornspijk over de brandassurantie der kerkgebouwen, beloofde Ds. A. Middelkoop in de volgende vergadering een referaat over die zaak te zullen leveren.

Op de vraag der kerk van Oldebroek, waarom de zaak van het militaire kamp als eene Diaconale zaak werd beschouwd, werd geantwoord dat het eene zaak der barmhartigheid was.

Het werd noodzakelijk geacht dat de kerk zich deze zaak aantrekke. Br. v. d. Pol uit Doornspijk werd opgedragen te dien einde informatiën in te winnen bij den burgemeester te Doornspijk.

Een broeder die als oefenaar de kerken wil dienen, zal worden aangeschreven dat eerst eene onderzoeking dient plaats te hebben.

Tot deputaten voor de a. s. voorloopige Synode te Leeuwarden werden benoemd: Ds. A. Middelkoop, predikant te Nijkerk; G. J. Knottenbelt, ouderling te Barneveld; en tot secundi: Ds. W. Mulder, predikant te Harderwijk en G. v. Zwaluwenburg, ouderling te Oldebroek.

De leden der kerk van Elburg, op de vergadering tegenwoordig, werden aangemaand niet langer te dralen met de vrijmaking hunner kerk.

Omtrent br. De Gooijer werd nog geen vast besluit genomen.

Ds. Houtzagers werd aangewezen als consulent voor Voorthuizen.

Verder werd besloten dat ieder predikant de Sacramenten zal bedienen in die vacante kerken, waarover de classis hem als consulent aanstelde.

Eene zaak omtrent J. v. 't Hof werd aangehouden.